

ОРЛАНД. Греблі. В-во „Культур-ліга“. Київ, 1929.
ц. 2 крб. 10 коп.

У великій повісті „Греблес“ (Греблі), де реалістичний спосіб малювання переплітається з імпресіоністичним, де романтизмові віддана чимала частка, автор подає нам з одного боку єврейську трудящу масу на нових рейках — будівництва нового життя, а з другого — змальовує окремі нові персонажі, такі, що вперше з'явилися в тій масі.

Типи подані в реалістичному аспекті на тлі робітничої маси — сезонників, земельних робітників. Жіночі ж типи автор змалював романтичними мазками й обдарував їх демонічними рисами, подавши їх, як лісних фей... Це вже від Опатошу та Бергельсона.

Якщо підсумувати ідею книги, то це буде реконструкція цілого прошарку єврейського народу — єврейської трудячої маси, єврейського декласованого прошарку в зв'язку з реконструюванням цілої радянської країни.

Орланд належить, очевидно, до тієї своєрідної категорії письменників, що дебютують у літературі зразу великими полотнами і відразу ж приковують до себе увагу і критики і читача.

Такі автори відразу намагаються пульс життя, схоплюють основне й пекуче і яскраво виявляють у своєму першому творі. Насправді, що є найбільше і найпекучіше в нашій сьогоднішній?

Реконструкція у великій і малій є найвиразніший і найпевніший перелік на шляху до соціалізму. Це відбувається по всій країні, це є у всіх радянських народів, це є, звичайно, і в євреїв. Оцей новий перелік і відбив Орланд у своїх „Греблях“.

Роз'єднані, декласовані маси обертаються на один трудящий колектив: але довгі роки, цілі покоління ці маси, що організували тепер колектив, щоб висушити Полісся, обернути його на плодючий край, довгі роки, — як ми сказали, — вбирали вони в себе особливі поняття, культивували різну й різноманітну психоідеологію, і цей багаж вони й принесли до колективу.

Орландові вдалося уникнути шаблону підстригання всього колективу під один гребінець. Кожним словом, кожним учинком героєвим він викриває його психологію, що залежить від того побуту, в якому перебував той чи інший член колективу. До того, як він прийшов рити канал, гатити греблю і т. ін...

Ось робітник Йосе Ойкер — бідняк, незаможник найчистішої води, — а живе ще старими поняттями, над ним бо і над цілою низкою старих робітників — сезонників тяжать іще старі традиції. І тільки працюючи, вони поволі і насилу перевиховуються у колективнім казані. До тих, що вміло та твердо взяли до лопати, ці колишні

204 „люди повітря“ з першого ж разу почали ставитися з повагою, також, як раніш ставилися до містечкового багатія, роботодавця.

Але в процесі роботи психологія вирівнюється; маса в цілому усвідомила чи відчула потребу працювати, маса хоче визволитися від „луфт - гешефт“.

„Доволі шахрувати. Тому що ми євреї, і бідні євреї, нехай Радянська влада має на нас обачення і прийме нас на порцеляновий завод“.

Проте, бажаючи йти на завод, прагнучи обробляти землю, єврейські трудящі маси пам'ятають одночасно й про трудящих інших національностей, що живуть побіч. Ці євреї, що їх подає нам Орланд, не думають, що вони „ам койдеш“ — святий і від бога вибраний народ. Ні, ці євреї хочуть працювати і жити в згоді з трудящими інших братерських націй, в даному разі з українцями.

„Ці євреї говорять: товариші, на завод послати їх не можемо, а коли завод не потребує робітників? а коли в Олівську є свої безробітні? Ми повинні ясно сказати, що поводження Вовине є поводження дрібно - буржуазне, це поводження людини, що не відповідає ні за себе, ні за колектив... Треба запитати поліщуків. Вони кров проливали, боролися з поміщиками, а ми прийдемо, як гості, на готове. Треба ж мати хоч трошки розуму“.

А з другого боку, ми бачимо, як „корінні“ селяни ідуть назустріч зайшлим євреям, як зникає прищеплена від ворожої кляси і релігійними забобонами ненависть поліщуків. Твориться один колектив трудящих — українців та євреїв, що прагнуть перейти до продуктивної праці — обробляти землю, що хочуть звільнитися від поганого спадку минулого — шахрайства та копійчаного обдурювання... „Ми хочемо працювати. Ми вимагаємо роботи“.

Частина цієї маси вже перейшла через біржу праці, вже знає, що таке колективна угода та політосвітня робота.

„Комсомол, значиться, хоче нам прислати інструктора, — говорить один з сезонників. „Робітники — кажуть вони (комсомол, значить) — слабкі щодо політроботи, газет, книжок... одно слово... вони, здається, хочуть тут відкрити клюб“.

Ця мова ще не зовсім виразна, але думки ясні та розумні.

Про молодь.

Вона, власне, репрезентована більш - менш рельєфно комсомольцем Крисом. Цього, звісно, мало. Та й сам Крис обкреслений трохи схематично, ба навіть трохи екзотично. В цілому — якимось мало відтінена організаційна роля цього сектору колективу. Правда, з авторового задуму, з числа штрихів і фарб, головний герой персонажу

є в Орlanda інженер Горн. Це, за автором, новий інженер, радянський інженер з нашою ідео­психологією.

Проаналізуємо портрет героїв.

З самого початку роботи Горна пише йому товариш:

„Мишо, напиши мені дійсну правду. На твоїй новій роботі, що є вище для тебе, як адміністратора: інтереси самої роботи, чи інтереси робітників? Пам'ятаєш нашу останню розмову перед твоїм від'їздом?.. Диви, не стань чужоїдом. Якщо ти зробився експлуататором, то кінець тобі поганий буде. Я буду агітувати робітників проти тебе“.

А сам він після того, як домовився з робітниками про ціну:

„Власне кажучи, він міг би збільшити робітникам зарплату за один куб; кошторис ще дозволяє це зробити. Робітники ж не винні в цьому, що він за рахунок зекономленого лишку від зарплати перших діляниць хоче заплатити за Радівільський „пливучий ґрунт“.

Ці почуття і стан є нові для інженера та адміністратора. В до­жовтневого інженера навіть не виникали ці „прокляті“ і в той же час прозаїчні питання. Неорганізовані сезонники, хоч і говорять, що „з таким інженером не пропадем“, а все таки думають: „Гарна голова, лише як би він на сьогоднішньому зібранні не обдурив нас із розцінкою“...

І не лише деякі сезонники ставляться недовірливо до інженера Горна — адміністратора, але його — як господарника — запідозрюють навіть його товариші на роботі — Авруцький та Крис, який згадує, що, „функція Горна — це експлуатація... така функція“... Він по­чуває себе ніяково під Горновим поглядом.

Але Авруцький і обвинувачує, та в той же час і обороняє Горна: „Ні, братику,— каже Авруцький до Криса — при Радянській Владі експлуатація виключена... Але хлопець не може вийти з кошторису... Характер у нього не злий, та він тільки трохи заплутався“.

А сам Горн, коли брав плян роботи в Коростені, думав:

„Він буде над робітниками не господарем, а старшим братом, ке­рівником лише“.

Через те йому не легко слухати закиди коханої дівчини, коли вона йому говорить:

„Мишо, йдуть чутки, що твоїм робітникам у тебе не солодко ве­деться, ти не даєш їм змоги передихнути... Мишо, чи правда цьому? Бузя в це не вірила, це відчувалося з того м'якого тону, яким вона питалася“.

Так, учинками самого Горна, як і думками й поглядами про нього його товаришів і робітників, автор намагається подати нам господар­ника і то вже, як тех, керівника, людину, якій Радвлада та партія доручили підвищувати продукційність праці на своїй ділянці і яка

206 під той же час, як член профспілки, а на вищому щаблі як партієць, повинна пам'ятати, що робітники є одночасно господарі того, що вони будують.

Що ж об'єктивно, в сприйманні читача, являє собою інженер Горн?

Це, очевидно, ще не той тип інженера — технічного керівника, потрібного нашій добі, психологічно він ще не є рідна частина єдиного трудового колективу. В ньому ще занадто багато „якання“, та хоробливого самолюбства.

Заслуга Орландова, певна річ, велика, він все таки розглядив і подав у єврейській літературі технічного радянського керівника, що працює, — при всіх негативних рисах, поруч і спільно з партійними та професійними організаціями. Крім головного героя Орланд дав цілу галерію типів, — але всі ці люди, всі ці типи, повкроплювані в той пейзаж, на якому відбувається дія роману. Ми не помилимося, коли скажемо, що, як пейзажист, Орланд цілою головою вищий за всіх сучасних єврейських письменників. Треба тут же додати, що природа взагалі в єврейській літературі була „дифіцитним товаром“, навіть у найкращих із класиків. На це були свої детерміновані причини, але навіть і в сучасній єврейській літературі природа не посідає того місця, на яке вона має право. Орланд не тільки віддав порівняно багато уваги природі, але описи його соковиті та образні, — а це є нове й радісне явище для сучасної єврейської літератури.

Не менш цікаво і жваво, з захопленням, подав автор процес самої роботи — будівництво. Сила описів відповідає тому темпові, що його вимагає реконструктивний період.

Б. Цуккер

ХРОНІКА

ЗА ГЕГЕМОНІЮ ПРОЛЕТАРСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ПІДСУМКИ 1-ГО ПОШИРЕНОГО ПЛЕНУМУ ВУСПП

20 — 24 травня в будинку літератури ім. Блакитного відбувався 1-й поширений Пленум Всеукраїнської Спільки Пролетарських Письменників — ВУСПП. Пленум притягнув до себе увагу всієї пролетарської та літературної громадськості столиці. Вуспівців вітали літературні гуртки великих підприємств (ХПЗ, ДЕЗ, „Серп і Молот“), представники НКО, одеської держдрами, студентства, літорганізацій (грузинський лівий фронт, „Молодняк“, „Плуг“, „Західня Україна“, „Пролітфронт“, „Нова Генерація“, група „А“ тощо). 23 травня

з великою промовою виступив нарком освіти тов. М. О. Скрипник, який докладно зупинився на всіх питаннях сьогоднішньої літературної ситуації.

Доповіди т. т. І. Микитенка („ВУСПП у боротьбі за гегемонію пролетарської літератури“) та І. Кириленка („Консолідація сил пролетарської літератури“) та жваві обговорення обох доповідей розгорнули найгостріші проблеми літературної сучасности на Україні. Чимале творче та організаційне зростання ВУСПП'у, його безперечний вплив на попутників, його тверда й послідовна боротьба з усім ворожим, реакційним та міщанським у літературі — все це спричинилося до того, що ВУСПП слід уважати за основну організацію пролетарської літератури на Україні.

Пленум виявив, що останній рік був періодом великих досягнень ВУСПП'у. Літературна продукція вуспівців користується популярністю серед пролетарських читачів. П'єси вуспівців („Диктатура“, „Коммольці“, „Кам'яний острів“) були основними в останньому театральному сезоні геть усіх українських театрів. ВУСПП проводив також велику роботу щодо теоретичних питань, обґрунтування панівного на думку ВУСПП'у, стилю нашої доби — стилю пролетарського реалізму.

Пленум відбувався під знаком широкої самокритики. Окремі помилки в практиці теоретиків ВУСПП'у, млявість масової роботи в Харкові, недостатня увага секціям ВУСПП'у (російській та єврейській) — все це взято було під вогонь самокритики.

Доповідь т. І. Ле гостро поставила перед ВУСПП'ом питання масової роботи та виховання нових кадрів. Численні виїзди вуспівських бригад по промислових районах, практика таких пролетарських організацій, як „Забой“, масова робота Криворіжжя, Миколаєва, Одеси тощо — все це є позитивні наслідки керівництва ВУСПП'у. Але на сьгодні цього не досить. Пленум висловився за перебудову всієї вуспівської роботи, за пошкваллення зростання організації коштом робітників - початківців, за систематичну роботу з літгуртками, за створення консультації і т. інш. Пленум затвердив тези т. І. Ле, пропонував друкованим органам ВУСПП'у докладно обговорити це питання, зобов'язавши секретаріят скликати спеціальну нараду в питаннях масової роботи.

Пленум затвердив окрему постанову про взаємини з „Новою Генерацією“. „Нова Генерація“ в своїй заяві про вступ до лав ВУСПП відмовлялася лише від частини своїх колишніх помилок. „Пленум ВУСПП'у, — зазначає резолюція пленуму, — схвалює тактику секретаріату, що, правдиво переводячи в життя директиви партії про наближення кращих попутників до пролетарської літератури, підтриму-

208 вав протягом року ухвалений від 2-го з'їзду ВУСПП бльок з „Новою Генерацією“ і, доставши згаданого листа, вимагав від представників „Нової Генерації“ засудження на пленумі ВУСПП також інших хиб та помилок у попередній роботі „Нової Генерації“, як от: нігілізм у національному питанні, нерозуміння ленінської політики партії в цьому питанні, формалізм у підході до мистецьких, зокрема літературних, явищ, механізм в ідейно-мистецьких концепціях деяких теоретиків — членів „Нової Генерації“ тощо“.

Далі пленум, на підставі виступів представників „Нової Генерації“ (М. Семенка, Л. Недолі, Ол. Полторацького) на пленумі та на спеціальній комісії, підкреслює, що „Нова Генерація“ „в цілому ще далеко стоїть від правильного розуміння шляхів пролетарської літератури і всього національно-культурного процесу на Україні. Хвости футуризму, старі ідеологічні помилки, люмпенсько-анархістичний підхід до мистецтва, нігілізм у національному питанні тощо ще тягнуть над керівниками організації і тягнуть їх до збочень від генеральної лінії пролетарської літератури. Виходячи з цього, пленум вважає за неможливе дальше обговорення питання про консолідацію шляхом вступу „Нової Генерації“ до ВУСПП'у“.

Докладно розібравши погляди М. Семенка, які виявилися в його виступі, пленум визнає їх за „негідну спробу ревізувати ленінську політику партії в національному питанні“, спробою „зрев'ювати вироблений і усталений погляд марксистського літературознавства на початки пожовтневої пролетарської літератури“. Наприкінці, „оцінюючи виступ М. Семенка, як антипролетарський, як виступ футуро-анархіста і категорично його засуджуючи, — пленум звертає увагу на гостру потребу посилення виховальної роботи поміж попутниками“.

Пленум зазначив, що „секретаріят ВУСПП може після пленуму лише персонально залучити окремих членів „Нової Генерації“ до лав ВУСПП“.

Підчас пленуму до президії звернулись із заявами про бажання вступити до лав ВУСПП'у групи та окремі товариші, що працюють у галузі літературознавства. Надійшли також заяви від окремих письменників. Пленум доручив секретаріатові вивчити твори осіб, що подали заяви, та розв'язати питання про прийом їх за статутом ВУСПП'у.

Пленум задовольнив прохання В. Сосюри про поновлення його, як члена ВУСПП'у, та затвердив також членом ВУСПП'у письменника Д. Бузька. Для перевірки лав ВУСПП'у утворено комісію. Місцевим організаціям пропонується посылати комісії відповідні матеріали.

Далі пленум заходився навколо кооптації до керівних органів ВУСПП'у.

Раду ВУСПП'у затверджено в такому складі: т. т. *І. Микитенко, І. Кириленко, Б. Коваленко, І. Кулик, В. Коряк, І. Ле, П. Усенко, С. Щупак, Я. Городської, І. Фефер, В. Сухино - Хоменко, Г. Овчаров, Є. Гірчак, А. Ключя, М. Терещенко, Л. Первомайський, Ю. Зоря, А. Дикій, М. Новицький, Г. Баглюк, В. Миколюк, Г. Шишов, Є. Вікторов.*

До секретаріату ВУСПП'у обрані т. т. *І. Микитенко, І. Кириленко, Б. Коваленко, І. Кулик, В. Коряк, І. Ле, П. Усенко, Я. Городської, І. Фефер, М. Терещенко, В. Сухино - Хоменко, Г. Овчаров.*

На відповідальних секретарів ВУСПП'у обрано т. т. *І. Микитенка, І. Кириленка, Б. Коваленка.*

Представництво від ВУСПП'у до ВОАПП (Всесоюзне Об'єднання Асоціацій Пролетарських Письменників) затверджено в такому складі: т. т. *І. Микитенко, І. Кириленко, Б. Коваленко, І. Кулик, В. Коряк, П. Усенко, Я. Городської, І. Фефер, С. Щупак, М. Терещенко.* Кандидати до ВОАПП: т. т. *Г. Баглюк, В. Кузьмич, В. Миколюк.*

Редакція журналу „Гарт“ :т. т. *І. Кулик (відповідальний редактор), І. Микитенко, І. Кириленко, Б. Коваленко, В. Коряк, Г. Овчаров, С. Щупак.*

Редакція журналу „Красное слово“: т. т. *Я. Городської (відповідальний редактор), Г. Баглюк, Л. Шишов, Ф. Ковалевський, Є. Віктор, С. Радугін.*

Редакція журналу „Проліт“: т. т. *І. Фефер (відповідальний редактор), Левітан, А. Абчук.*

Редакція журналу „Забой“: т. т. *І. Ле (відповідальний редактор), І. Микитенко, Г. Баглюк, М. Снежін, В. Гайворонський, К. Васильковський.*

Редакція „Літературної газети“: т. т. *Б. Коваленко (відповідальний редактор), В. Коряк, С. Щупак, М. Терещенко, Л. Смілянський, М. Новицький, С. Федчишин.*

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТИ ПОЕТА

Українська суспільність та літературні організації влаштували низку зборів та вечорів, присвячених пам'яті Володимира Маяковського, одного з найпопулярніших і найулюбленіших поетів не лише в Росії, а й по всіх республіках СРСР та серед робітничих мас закордону.

Перші збори в Харкові, присвячені пам'яті поета, наприкінці квітня скликала харківська організація ВУСПП. На зборах виступали члени організації, що говорили про значіння Маяковського, про його вплив на розвиток пролетарської літератури і одночасно подавали найхарактерніші риси його творчости.

Тов. Микитенко у своєму вступному слові, висловлюючи глибокий жаль з приводу трагічної смерті поета, зазначив, що основну причину, яка призвела Маяковського до такого кінця, треба шукати в неповному засвоєнні ним пролетарського світогляду. Коли б було інакше, він не загинув би так, бо світогляд пролетаріату виключає можливість і припустимість самогубства поета пролетаріату.

Володимир Маяковський завжди був, каже тов. Микитенко, ворогом всілякого літературного опортунізму й ставився до нього гостро й непримиренно. В час найгострішої класової боротьби на всіх ділянках нашого життя пролетарська література повинна якнайрішучіше викривати всі прояви гнилої хвороби опортунізму, якнайрішучіше з ними боротися за генеральну лінію пролетарської літератури.

Тов. Я. Городської в своїй доповіді подав основні риси літературної творчості Маяковського, а саме, його боротьбу проти буржуазії, проти війни, а також сказав про вельми різноманітну літературну діяльність поета - небіжчика. Маяковський дав чимало і для поезії, і для драматургії, багато зробив і як газетний робітник, віддаючи скрізь увесь творчий запал на служіння пролетаріатові. Наша літературна громадськість не завжди підходила до поета з вірною оцінкою, проти нього було чимало виступів, але він невпинно боровся і ніколи не відступав.

Тов. Кириленко, говорячи про світову популярність поета, зазначає, що вплив його позначився на багатьох пролетарських та революційних письменниках закордону. Цілком ясно, що Маяковський належить не тільки російській, але й світовій літературі.

Тов. Кулик так само відзначив інтернаціональне значіння Маяковського. Він закликає поставити якнайвище висвітлення творчості поета в пролетарській критиці, не забуваючи поруч позитивних моментів подавати і все негативне, що було в ній.

Тов. Гаско і Бузько підкреслили потребу видати твори поета українською мовою, зазначивши, що в нас у цій справі не зроблено майже нічого.

Збори ухвалили скласти збірку перекладів творів Маяковського і видати її накладом „Гарта“. Так само ухвалено вмістити в пресі низку критичних статей, що по - марксистському глибоко висвітлюють творчість поета та її інтернаціональне значіння.

Широкі прилюдні збори, присвячені пам'яті поета відбулися також у театрі Державної опери (в Харкові). Їх організувала „Нова Генерація“. Крім того, по всій Україні, та зокрема в її найбільших центрах, як ось у Києві, Одесі, Миколаєві, Дніпропетровському, пам'ять поета вшанували численними зборами й вечірками.

ПОСТІЙНА ПАРТНАРАДА В ПИТАННЯХ ЛІТЕРАТУРИ Й МИСТЕЦТВА

Харківський окружний комітет КП(б)У утворив постійну партнараду в питаннях літератури й мистецтва, що має допомогти розв'язувати практичні питання національно - культурного будівництва за цілевим керівним настановленням партії.

До комісії увійшли члени партії письменники та представники великих заводів Харківщини і театральні - мистецьких установ.

Тов. Ф у р е р, відкриваючи нараду, зазначив, що на сьогодні є масове зрушення робітництва в бік активної творчості в нацкультбудівництві. Ми, — каже тов. Фурер, — не спромоглися стало керувати цим рухом, мало покладаємо праці, щоб виховати нові кадри для літератури й мистецтва. Промовець зазначив, що клуби та червоні кутки ще стоять осторонь будівництва соціалістичної культури. Тут потрібне ідеологічне комуністичне керівництво. Так само є прориви і на театральному фронті. Все це потребує творчої енергії, організаційно - сталого керівництва.

Тов. Ч е р н я к вказав на потребу запровадити пляновість у процесах нацкультбудівництва та зосередити більшу увагу наших клубів і червоних кутків на питаннях культурного будівництва.

Тов. К и р и л е н к о зазначив, що досі на підприємствах письменницькі організації керували літературними гуртками стихійно, без плану. Постійна партнарада при ОПК має бути за центр, що за певними плянами керуватиме на заводах усією роботою в галузі літератури й мистецтва.

Тов. М и к и т е н к о пропонував переглянути склад представників, художньо - політичних рад тощо і дати їм належне партійне керівництво. Так само, — каже він, — треба внести пляновість у роботу письменників на заводах та переглянути партнавантаження письменників - членів партії.

Тов. К у л і ш гадає, що членів наради треба прикріпити до великих підприємств і періодично заслухувати їхні звіти про пророблену роботу.

Промовці вказували на потребу об'єднати літературно - мистецькі сили навколо кабінету нацкультбудівництва при Будинку комуністичної освіти, пожвавити роботу художньо - політичних рад та сприяти найширшому залученню робітничих мас до процесу національно - культурного будівництва.

Партнарада, обговоривши завдання та проектний план роботи, поставила низку конкретних завдань, як от переглянути партнавантаження письменників - членів партії, підсумувати роботу

212 театрального зимового сезону, переглянути склад та роботу худполітрад, накреслити форми літературної роботи на заводах та організацію літературної консультації при Будкомосі, запровадити певну пляновість у виступах літературних організацій на підприємствах, про образотворче мистецтво, просування української книжки в маси, ухвалила заслухати доповіді культпропів ДЕЗ'у, ХПЗ про їхню роботу в галузі літератури й мистецтва на цих заводах.

Постійна нарада в питанні літератури й мистецтва при ОПК буде щодаки ставити на обговорення найважливіші питання в ділянці національно - культурного будівництва і практично їх запроваджувати в життя. Цим самим буде забезпечене плянове керівництво в процесі національно - культурного будівництва, що є один із складових елементів соціалістичного будівництва в нашій країні.

„ДЕНЬ ПРЕСИ“ НА УКРАЇНІ

Українські видавництва й преса розгорнули широку роботу у справі найкращої організації „Дня преси“. З п'ятого травня по всіх більших населених пунктах відкрилися книжкові базари й посилюлося просунення книжки до найширших робітничо - селянських мас. Основне настановлення дня преси в цьому році — це якнайбільше поширити українську книжку. Крім базарів, по всіх культурно - освітніх закладах УСРР відбулися вечори, присвячені українській літературі. В них найактивнішу участь взяли українські письменники, що організували виїзди на підприємства, до колгоспів та комун.

Книжкові базари скрізь пройшли з величезним успіхом. Це може бути показником зросту культурних потреб населення. Зокрема, добре йшла українська белетристика, подекуди її бракувало. Найуспішніше розходилася технічна література.

З нагоди „Дня преси“ подаємо короткий огляд української преси в цифрах. На Україні нині є 103 газети. З загального тиражу газети українською мовою мають 90%, російською — 7%, іншими мовами 3%. Велетенськими темпами зростає тираж селянських газет. Газета „Радянська Думка“ (на Шевченківщині — окрузі суцільної колективізації) має тираж 72 тис. Газета „Радянське Село“ (в Харкові) свій тираж довела до 610 тис. примірників.

Надзвичайно швидко розвиваються друковані газети на підприємствах. За неповними обчисленнями, на Україні випускають на різних підприємствах 210 друкованих газет, здебільшого багатотиражних.

Журналів на Україні видається 328, з них українською мовою 278. Загальний тираж журналів становить мало не 23 мільйони при-

мірників. Проти минулого року їхній тираж збільшився майже на 35%.

Число журналів збільшилось переважно через випуск літературно-художніх, літературно-критичних та журналів, присвячених прикладним знанням. Число таких журналів збільшилося майже на 22%. Ця цифра наочно ілюструє зростання культурного рівня українського читача.

Одночасно з зростанням періодичних видань, зросло також число й тиражі книжок. До 1 січня цього року на Україні видали протягом року 6665 назов, що дає збільшення проти попереднього року мало не на 25%. Тираж книжок збільшився на 74,2% і становить 31315 тис. друкованих аркушів.

Ці дані є наочний показник, що на фронті культурної революції ми дістаємо дедалі нові перемоги та що в культурний процес втягуються чим раз більші маси трудящих, які стають активними учасниками соціалістичного будівництва.

ПО ХАРКІВСЬКИХ ТЕАТРАХ

Зимовий сезон харківські театри закінчили. Передусім слід зазначити, що жаден з них не виконав свого плану. „Березіль“ відкрив свій сезон лише в березні, бо до того в його приміщенні відбувався капітальний ремонт. Він встиг дати лише дві прем'єри: „Заповіт пана Ралка“ — Цимбала і „Диктатура“ — Микитенка. До речі, „Диктатура“ пройшла лише кілька разів, і її широкий глядач не встиг побачити. Ця постава являє собою новий етап театру, і про неї доведеться говорити ще чимало. Нею „Березіль“ почне наступний сезон.

Нині театр гастролює по робітничих центрах України, куди він повіз низку постанов здебільшого з репертуару минулих сезонів.

Щодо репертуару наступного сезону, то він ще не визначений. Відомо проте, що зимового сезону „Березіль“ має показати одну з кращих п'єс грузинських драматургів.

Найкраще справа в зимовому сезоні стояла в Червонозаводському театрі. Серед його постанов найбільший успіх мала „Диктатура“, що пройшла при переповнених зборах понад 60 разів. Заслужений успіх мала також п'єса Л. Первомайського „Коммольці“. Театр у червні гастролюватиме в Зінов'ївському, а з вересня почне підготовчу роботу до зимового сезону. Підчас подорожі він виготує чергову прем'єру — п'єсу Корнійчука „Кам'яний острів“.

Театр Державної опери за весь сезон дав фактично дві прим'єри: оперу „Купало“ та балет „Футболіст“. Виготовлену прем'єру, оперу „Золотий обруч“, театр за браком часу не зміг показати (в його по-

214 мешканні протягом півтора місяця відбувався процес „СВУ“) і виставить її лише на початку наступного зимового сезону. Репертуар опери орієнтаційно визначено, проте ще й на сьогодні невідомий її склад. До репертуару наступного сезону введено серед інших творів, оперу „Машиніст Гопкінс“, балет Вериківського „Весняна казка“, оперу „Прорив“ та інші.

Музкомедію, в цьому році цілком реорганізовано. До неї запрошено низку нових акторів і змінено художнє керівництво. Протягом трьох літніх місяців вона готуватиме репертуар, щоб почати сезон з 1 вересня.

Дитячий театр поїхав гастрювати по Україні. З робіт зимового сезону в цьому театрі слід відзначити постанову молодого режисера Земгана („Аул Гідже“). Театр на наступний рік зазнає деякої реорганізації, зокрема, в ньому зміниться керівний художній склад.

Єврейський театр основну увагу зосередив на поставі оригінальних п'єс. В середині зимового сезону він виїхав на гастролі по Україні, де відвідав низку міст із єврейською людністю. Вистави театру в Дніпропетровському мали чималий успіх.

З великим успіхом пройшли в Харкові гастролі Грузинського театру, Одеської Держдрами та театру ім. Заньковецької. Щодо Бакінського театру російської драми, то він, показавши добрий акторський склад, оригінальності постанов не виявив.

Драматурги на наступний сезон покищо нічого майже не дали. Преса відзначає лише нову п'єсу Микитенка „Кадри“, що він її зачитав в Одесі. Одеська Держдрама дала п'єсі дуже добру оцінку і має відкрити нею наступний сезон. Цією ж таки п'єсою відкриває сезон і театр ім. Франка. В Москві готує цю п'єсу до першої постанови наступного сезону МХТ 2. В Ленінграді п'єса піде в Державному театрі драми (кол. Александрівський). На Україні „Кадри“ беруть до репертуару майже всі державні театри. Пише також нову п'єсу (трагедію — віршами) т. Первомайський. На п'єсу чекають театр Франка, Одеська Держдрама та ін., очевидно, візьмуть до постанови всі театри. Відомо також, що низка інших драматургів працює над п'єсами, але строки їхнього закінчення що не визначені.

ЧЛЕНИ ВУСПП В КЛЮБІ ПРОЛЕТАРСЬКОГО СТУДЕНТСТВА

8-го квітня в клубі Пролетстуду, перед студентською аудиторією т. Первомайський зачитав свої нові поезії, що ще ніде не друкувалися і що мають незабаром вийти з друку, об'єднані в збірку „З фронту“.

Всієї творчості Л. Первомайського вечір не охопив та й не мав такого завдання. Говорили лише про Первомайського - поета, що виступає уже з другою збіркою (перша „Терпкі яблука“ 1929 р., друга „З фронту“).

У вступному слові т. Первомайський (запрошеного доповідача про його творчість т. Доленга — на жаль, не було) з'ясував свій погляд на сучасну українську поезію, зокрема комсомольську, та на її найближчі перспективи. Сьогорічну поетичну роботу т. Первомайський назвав умовною, лябораторною, до певної міри експериментальною. Книжкою „З фронту“ він виступає проти ліричної „повені“, що останніми часами не показує тенденцій до „спаду“, а навпаки загрожує заповонити шпальти всіх газет, журналів. Поезія Л. Первомайського і тематичними і художніми засобами є своєрідне заперечення тій ліричній „воді“. Ось чому він і виніс її на суд читача, цього першого літературного судді, щоб перевірити доцільність своєї роботи, свою художню методу.

Треба сказати публіка - читачі завжди ставить до поезії надто високі вимоги. Це загально відомий факт. Далеко не кожний поет ризикне на те щоб зайняти вечір якоїсь сотні читачів своїми „дивними витворами“, вислухати ділову й сувору критику читача і, вернувшись додому в гарному настрої, почати другу книгу поезій. В житті це практикується рідко.

Винні в цьому і поети і читачі. Перші винні в тому, що годують читача поетичним „мотлохом“ (запізнілим років на п'ять — мінімум), видаючи це за „актуальне“, за „новинку“ літератури і т. д., а другі винні в тому, що, начитавшись цього „мотлоху“, з його критерієм безапеляційно підходять до кожного поета. Скільки часу, наприклад, витратив тов. Первомайський, доводячи товаришеві — артилеристові за фахом, що „ляфет“, не вгинаючись ніколи в житті — в поезії може створити оригінальний образ, вгинаючись від труни вождя, бійця й товариша. (Бо коли б він був взагалі гнучким, то не було б і літературного образу). Навколо ж яких питань точилася дискусія? Що сказали читачі тов. Первомайському? Насамперед, його тематика, ідеологічна загостреність, настанова на лірику не „безхребетну“, а предметну, його новий підхід до тем і речей, його конструктивізм (не плутати тільки цього конструктивізму з конструктивізмом К. Зелінського) — коротко кажучи, все те, що визначає обличчя Л. Первомайського, як оригінального поета, — все це й було темою досить жвавого обговорення.

— „З фронту“ — влучна назва для книжки поезій. Ця назва підкреслює бойовий характер віршів, їх тематичну й соціальну гостроту. Від фронту імперіялістичної війни — через фронти громадянські —

216 до нашого сучасного господарського фронту — ось кращі теми для лірики.

— Хоч і слід було чекати від автора певного схематизму (у десятих віршах — охопити стільки часу!), але в Л. Первомайського зовсім немає тієї поверховости, похапливости й т. ін. Кожна взята тема добре оброблена й справляє сильне враження на слухача, хоч читає їх т. Первомайський сьогодні не так гарно, як завжди.

— Кращі вірші: „Передпоезія“, „Салдатське весілля“ і „На заводі“. Не погоджуюсь з товаришем, що найменш вдалий вірш про трамвай вважає за найкращий і хоче „пристосувати“ цей вірш до нового побуту, а з автора зробити мало не його вождя. Те, що т. Первомайський змусив марку 7 трамваю закохатися в першу, чи навпаки, чомусь дало привід говорити про новий побут. Вірш випадає зі збірки своєю дрібною темою, ніякого відношення до будь-якого з перелічених Л. Первомайським фронтів не має.

— Не завжди вдало автор користується образами: приклади — „Лілеї рук“ — літературщина; „спокійний, як папашка“ — анахронізм; „болванки мов карати“ — образ фалшивий для пролетарського поета, що ним є Л. Первомайський. Робітникові залізо дорожче, ніж карати. В його уяві цей образ ніколи не виникає. Є, правда, люди, яким карати дорожчі понад усе, але не для них пише т. Первомайський.

Виступ одного промовця, що намагається звести всю творчість тов. Первомайського на нівець (нічим не обґрунтовуючи цього) всі кваліфікували, як „покушение с негодными средствами“, начитався мабуть статтів таємничого Мика).

„З фронту“ читачі оцінили як позитивний факт для української поезії. Хоч були й аматори „чистої“ лірики. Але таких, що вважають поезію на воєнні теми за неактуальні, одиниці на сотні. В творчості автора „З фронту“ великий крок вперед. Комсомольська поезія придбала одну з кращих збірок.

Деякі поетичні „прориви“ не настільки серйозні й загрозливі, щоб не бачити у Первомайського нового й оригінального. З більшою частиною читацьких закидів погодився сам автор. (Зокрема щодо деяких образів).

Оцінувавши збірку „З фронту“, як певне досягнення пролетарської поезії, — збори дали читацький наказ т. Первомайському (що відбув уже за його словами „річний стаж“) — давно обіцяний ним твір про сучасне студентство. Тов. Первомайський дав згоду.

Ів. Юрченко

П'ЯТИЙ З'ІЗД „ПЛУГ”а

Відбувся п'ятий з'їзд Всеукраїнської Спілки пролетарсько - селянських письменників „Плуг”. З'їзд тривав 7 днів — з 6 по 12 травня. Делегатів прибуло 90 чоловіка, між ними були представники комун, колгоспів і радгоспів. За три останніх роки після 4 - го, ювілейного, з'їзду „Плуг” значно виріс щодо загальної творчості своїх членів і став міцним, добре стоваришованим творчим колективом. Це не є голослівна заява. Виставка творчості плужан, влаштована підчас з'їзду, наочно переконує і доводить правдивість того, що шлях, який пройшла спілка „Плуг”, є значним і не даремним. Адже коли підчас четвертого з'їзду, три роки тому, плужанська продукція нараховувалась кількома десятками назов книжок і тисячами відбитків, то на сьогодні „Плуг” дав 265 книжок з мільйоновим тиражем. Багато письменників себе цілком виявили і мають до десятка, а то й більше своїх книжок. Письменники - плужани за якихось 21½ роки встигли дати 36 назов романів і повістей, між якими варті уваги такі твори, як „Бур'ян” — Головка, „В степах” — Божка, „Трактори” — Хуторського, „Залізний Кінь” — Добровольського, „Три елементи”, що є перша частина задуманого великого роману „Родинний клан” Яковенка, і чимало інших великих і малих речей. Якщо взяти до уваги ще ту громадську й культурну роботу, яку організація проробила за час свого існування, то безперечно можна сказати, що творче обличчя „Плуга” є цілком виразне, а настановлення вірне.

За три роки „Плуг” кілька разів самоочищався від тих товаришів, що в процесі літературної роботи, в процесі творення нових художніх цінностей чи то не змогли себе в достатній мірі виявити, чи то розгубилися від велетенського поступу нашої країни в ділянці реконструкції всього народного господарства і не змогли діалектично усвідомити всього виробничого процесу. Від таких членів організація „Плуг”, що в цілому є гнучкою і своєю творчо - виробничу роботу цілком будує на постулятах комуністичної партії, примушена була очиститись. Особливо жорстокою була чистка, що її провів січневий пленум б. р. Пленум ухвалив виключити з усієї організації 25% особистого складу, а натомість прийняти нових письменників. Таким чином, „Плуг” на час з'їзду мав 47 членів. Але це не все. Тоді ж таки, на січевому пленумі, до „Плуга” приєдналися німецькі письменники, що до того часу працювали розпорошено. З німецьких товаришів утворилася „німецька секція „Плуга” у складі 11 письменників із організації секції журналу „Sturmschrift”.

Крім цього, організація, перешикувавши свої лави, рішуче поставила питання про перейменування себе із спілки селянських письмен-

218 ників на спілку пролетарсько - селянських. Отже, до свого п'ятого з'їзду „Плуг“ підійшов із певним творчим багажем, міцним колективом і з вірним ідеологічним спрямуванням.

5 - й з'їзд „Плуга“ був цілком виробничим.

Пройшовши під гаслом активної творчої самокритики, з'їзд найбільше уваги приділив аналізу художньої продукції плужан. Заслухано доповіді критичної секції „Плуга“ про плужанську повість і роман (т. Заєць), оповідання, новелю (Ярмоленко А.), поезію (Савченко Ю.), художній нарис (Панів А.), драматургію (Грудина Д.), дитячу книжку (Алексіїв) і окремо про сучасний стан проблеми стилю (Лавріненко Ю.).

Про соціалістичну реконструкцію сільського господарства і завдання письменника говорив у своїй доповіді на з'їзді наркомземсправ УСРР т. Демченко, зробивши докладну аналізу теперішніх соціально - економічних взаємин на селі в зв'язку з могутнім розвитком колективізації. Т. Демченко сказав, що радянському письменникові є про що писати. Саме життя висуває на сьогодні безліч актуальних тем. Обминути їх ні в якому разі не можна, так само, як не можна стояти осторонь від тих велетенських робіт, що їх правдить пролетаріят і селянство. Творча, нечувана в історії людства, робота перебудови цілого старого укладу повинна знайти і творче зображення.

Дуже цікавою, але на жаль побудованою тільки в тематичному плані, була доповідь т. Кулика про те, як соціалістична реконструкція сільського господарства відбивається в теперішній українській літературі. Доповідач свої твердження ілюстрував літературними фактами, наводив чимало яскравих прикладів із творів як плужан, так і вуспівців.

Знаменною подією на з'їзді була зустріч з делегацією робітників Тракторобуду, що прийшли вітати з'їзд. Т. Співак, виступивши од делегації з привітанням, розповів про перебіг будівництва на цьому велетні індустрії й переказав прохання від робітників про допомогу з боку „Плугу“ щодо культроботи на Тракторобуді. З'їзд виділив делегацію в складі т. т. Богданова, Замойського, Божка, Годованця, Загоруйка, Орисію та делегатів з комун і радгоспів, яка 9 - го травня виїздила на Тракторобуд, де влаштувала літвиступ. Для постійного зв'язку „Плуга“ з Тракторобудом виділено письменника П. Загоруйка.

Про це ж саме просила й делегація заводу „Серп і Молот“. З'їзд для постійної праці і зв'язку з літстудією при заводі „Серп і Молот“ виділив т. Панова А.

З особливою увагою з'їзд заслухав привітання представника ЦК КП(б)У т. Хвилі та наркома освіти т. Скрипника.

Т. Хвиля у своїй промові зупинився на тих актуальних, першо-

рядної ваги, завданнях і проблемах, що постали на сьогодні перед радянським письменником взагалі, а перед спілкою пролетарсько-селянських письменників "Плуг" зокрема, в нашу добу соціалістичної реконструкції сільського господарства. Спільна робота з іншими літературними організаціями та угрупованнями, наступ на клясового ворога, що так чи інак просувається в літературу, відображення нашої творчої дійсності як ніколи вимагають активності, чіткості в роботі і боротьбі єдиним фронтом. Справа стилю, навколо якої точаться жваві суперечки і на з'їздах літературних організацій і після з'їздів, є яскравий показник того, що наша пролетарська література ще не має свого визначеного стилю, що власне тільки тепер починається вишукування того стилю, який би був властивий нашій реконструктивній добі. Т. Хвиля в своєму виступі з цього приводу підкреслив, що партія ніколи не видавала і не видає мандата на першенство якомусь одному стилеві. Письменник повинен вибирати той стиль, що найбільше пасує його творчості, що допомагає йому передати пролетаріатові в художніх зображеннях якнайкраще добу реконструкції, добу соціальних та економічних змін. В цьому повинна допомагати наша марксистська критика, що на сьогодні не високо ще стоїть у своїй роботі.

Не менш цікавою, добре обґрунтованою доповіддю була доповідь т. Скрипника. Він відзначив історичну роль "Плуга" й зауважив, що теперішні перешикування лав і зміна назви спілки селянських письменників на спілку пролетарсько-селянських є на часі і цілком слухна.

Зупинився т. Скрипник досить докладно і на питаннях художніх напрямів і попутників. Т. Скрипник сказав, що нехай, мовляв, борються між собою всі художні напрями, бо вони сприяють піднесенню якості продукції наших письменників. Хай краще буде боротьба за якість літературної продукції, ніж боротьба за визнання того чи іншого письменника за дійсно пролетарського. Характеризуючи попутницьку літературу та попутника-письменника, т. Скрипник заявив: попутник старого типу, що декларував свій невтралітет до нового радянського будівництва, мусить відмерти. Кожний митець, який приходить у нашу радянську літературу, повинен бути оцінюваний з того погляду, наскільки він бере участь у соціалістичному будівництві та як відбиває це соціалістичне будівництво в художніх творах. Письменник — не сторонній глядач, а активний творець і учасник великого соціалістичного будівництва.

Після промов т. т. Хвилі і Скрипника розгорнулися жваві дебати на доповідь критичної секції "Плуги", в яких брали участь як плужани, так і представники інших літорганізацій.

11 і 12 травня з'їзд заслухав звітні доповіді ЦК „Плугу“ (т. Пилипенко), німецької секції „Плугу“ (т. Фіхтнер) і редколегії журналу „Плуг“ (т. Штангей).

Т. Гавриленко зачитав декларацію літгрупи „Трактор“, що існуватиме при „Плузі“ на правах студії, маючи за свій орган журнал „Трактор“. Для зв'язку з літгрупою й журналом її, а також для зв'язку з німецькою секцією „Плуга“ з'їзд ухвалив взаємно обмінятися представниками. До літгрупи „Трактор“ виділено т.т. Божко С. і Панова А., до німецької секції т. Гжицького В.

12 травня з'їзд ухвалив резолюції на доповіді, затвердив (з невеликими змінами) проєкт статуту, опублікований в журналі „Плуг“ № 1, затвердив особовий склад спілки і одноголосно ухвалив перейменуватися на спілку пролетарсько-селянських письменників. VI — з'їзд „Плугу“ ухвалено скликати на 10-річчя „Плугу“ — в 1932 р., підготовну роботу для чого розпочати відтепер.

Наприкінці з'їзд обрав керівні органи спілки.

До ЦБ спілки „Плуг“ обрані т. т.: Пилипенко С., Головка А., Панів А., Штангей В., Божко С., Гжицький В., Савченко Ю., Грудина Д., Романовський (ВУК робітземліс, літгрупа „Трактор“), Бойко („Трактор“), Фіхтнер (німсекція), Батрак Ів. (ЦС ВОКП). На кандидатів: — Добровольський С., Косарик-Коваленко Д., Будяк Ю., Алешко В., Богданов А. (ВОКП), Замойський П. (ВОКП), Краскін (радгосп № 20 на Запоріжжі), Чміль М. („Трактор“), Люфт (німсекція).

До ревізійної комісії: Вільховий П., Муринєць В., Яковенко Г., Ведмицький Ол., Дюк, на кандидатів: Орісію Т. і Жилко Ю.

До редколегії журналу „Плуг“ обрані: Гавриленко („Трактор“), Головка А., Нефелін В., Панів А., Пилипенко С., Савченко Ю., Штангей В.

Після цього т. Пилипенко оголосив заяву т. Панова А. до комфракції з'їзду про бажання вступити до лав комуністичної партії. З'їзд вітав цю заяву.

З кінцевими промовами виступили т.т. Богданов А. і Пилипенко С. „Три висновки треба зробити наприкінці роботи з'їзду, — сказав т. Пилипенко. 1. Тепер, час реконструкції с. г. — ми вчасно реконструювалися, змінивши склад „Плугу“, змінивши настановлення в роботі. 2. Плужани на сьогодні — сильний товариський колектив, колектив творчий, що спромігся на жорстоку самокритику своєї роботи. 3. „Плуг“ після 3-річного періоду поглибленої внутрішньої роботи, — одкрив двері свої для нових письменницьких кадрів, що йдуть з гущі колективізованого наймитства, с. г. пролетаріату (літгрупа „Трактор“). Ми художньо й ідеологічно само-

кваліфікувалися. Од нас тепер багато вимагається, ми надзвичайно потрібні. Отже, своєю роботою, творчим доробком доведемо, що ми всі поставлені перед нами завдання з честю виконаємо“.

ДО РЕДАКЦІЇ „ГАРТ“

Посилаємо вам повідомлення Спілки Революційних Письменників „Західня Україна“ для відома і надрукування в Вашому органі.

Голова *М. Ірчан*

Секретар *І. Ткачук*

ПОВІДОМЛЕННЯ СПІЛКИ РЕВОЛЮЦІЙНИХ ПИСЬМЕННИКІВ „ЗАХІДНЯ УКРАЇНА“

Управа спілки „ЗУ“ повідомляє, що на засіданні 27 квітня 1930 виключено з членів спілки революційних письменників „Західня Україна“ Василя Атаманюка за:

а) злочинно недбайливе ставлення до обов'язків, як уповноваженого видавництва „Західня Україна“;

б) склочне і неетичне поведіння в організації;

в) зв'язок з право - попутницькими елементами і відрив від революційних письменників, як членів ЗУ, так і членів інших літературних угруповань;

г) за розповсюдження „теорій“ про потребу ліквідації спілки „ЗУ“.

Ця постанова в порядку погодження зі всіма членами управи спілки „ЗУ“ ще раз підтверджена на засіданні управи 14 травня 1930 р.

Цю постанову посилається до відома і надрукування в органах: ВУСПП, Молодняк, Пролітфронт, Плуг, Нова Генерація, Група А, „Пролетарська Правда“, „Літературна Газета“.

м. Харків, 20 травня 1930 р.

З М І С Т

Стор.

Ю. Зоря.— Депо (роман)	5
С. Голованівський.— Маяковському (поезії)	48
Л. Первомайський.— Коммольці (п'єса)	55
М. Зісман.— Місто (поезії)	107
С. Жигалко.— Липовий цвіт (повість)	108
Н. Щербина.— У шахті (поезії)	168
І. Кулик.— Клясова боротьба на селі й соціялістична перебудова села в українській літературі (доповідь, виголошена на з'їзді „ПЛУГ'у“)	169
І. Кулик.— Конечна умова (стаття)	185
Постанова Пленуму Ради ВУСПП у справі „Нової Генерації“	191
Бібліографія	194
Хроніка	206

ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ ЛИТЕРАТУРНО-ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ЖУРНАЛ
ВСЕУКРАИНСК. СОЮЗА ПРОЛЕТАРСКИХ ПИСАТЕЛЕЙ (ВУСПП)

КРАСНОЕ СЛОВО

под редакцией Г. Баглюка, Е. Викторова, Я. Городского (ответственный редактор), М. Доленго, С. Радугина и И. Шишова

единственный литературно-художественный журнал на Украине на русском языке;

вовлекает в процесс культурной революции на Украине трудящихся, принадлежащих к русскому национальному меньшинству;

знакомит читателя с культурными процессами и рабочим бытом на Украине;

знакомит читателя с украинской культурой и литературой;

дает лучшие образцы украинской художественной литературы в переводах на русский язык;

привлекает к участию в журнале выдающихся писателей РСФСР;

организует кадры пролетарских

К
Р
А
С
Н
О
Е
С
Л
О
В
О

писателей Украины, пишущих на русском языке, тесно связанных с украинской действительностью и отражающих ее в своем творчестве;

знакомит с литературными течениями в русской и украинской литературе;

освещает важнейшие моменты советского и хозяйственного строительства на Украине (индустриализация, социалистическое соревнование, колхозное строительство и пр.);

дает статьи по вопросам литературоведения для начинающих писателей и для повышения подготовки рабочих читателей, а также обзоры творчества начинающих рабочих писателей в порядке консультации.

В „КРАСНОМ СЛОВЕ“ ПРИНИМАЮТ УЧАСТИЕ:

В ОТДЕЛЕ БЕЛЛЕТРИСТИКИ: П. Арский, Г. Баглюк, А. Баршт, А. Батров, Ф. Березовский, П. Вигдорович, Р. Вуль, В. Гайворонский, Б. Горбатов, И. Гонимов, Карл Грюнберг (Берлин), Е. Демишев, Семен Днепропетровский, Матэ Залка, А. Заходяченко, Бела Иллеш, Я. Кальницкий, М. Карпов, Курт Клебер (Берлин), Ф. Ковалевский, Н. Кондомихало, С. Левитина, Ганс Лорбеер (Витенберг), Ганс Мархвица (Русская область), Н. Матяш, Н. Нагов, Я. Немченко, Курт Петерсон (Берлин), А. Пильчевский, А. Руттер, М. Снежин, Н. Сказбуш, С. Смуглый, А. Тверяк, П. Трейдуб, А. Утевский, Б. Цуккер, Г. Шишов, В. Юрезанский и др.

В ОТДЕЛЕ ПОЭЗИИ: В. Александровский, П. Анненков, Н. Асеев, В. Бездомный, Я. Бердников, Павел Беспощадный, С. Бондарин, Д. Бродский, А. Гатов, М. Герасимов, Яков Городской, В. Дорофеев, Г. Захаров, И. Каляничников, С. Кирсанов, И. Киселев, И. Ю. Кулык, Н. Мальцев, П. Ойфа, Е. Павличенко, Г. Петников, А. Пульсон, Николай Простой, С. Радугин, А. Рахович, М. Рудерман, М. Светлов, В. Смирнова, Б. Турганов, Н. Ушаков, А. Фарбер, Я. Цейтлин и др.

В ОТДЕЛЕ КРИТИКИ И БИБЛИОГРАФИИ: И. Айзеншток, А. Белецкий, В. Владко, Е. Викторова, Г. Гельфандейн, В. Державин, М. Доленго, Н. Жинкин, И. Капустянский, А. Машкин, А. Посадов, Е. Старинкевич, М. Степняк, А. Финкель, М. Качанюк и др.

В целях ознакомления с революционной русской литературой на Украине „Красное Слово“ дает годовым подписчикам следующую библиотечку за доплату 11 р. 20 к. (вместо 15 руб. 80 коп. по номиналу):

1) П. Вигдорович — „Онегострой“ (роман). Цена 3 руб. 50 коп. 2) С. Левитина — Приговор (драма). Цена 90 коп. 3) С. Левитина — Товарищ (драма). Цена 65 коп. 4) С. Левитина — „Этапы“ (книга рассказов). Цена 50 коп. 5) В. Матвеев — Сибиряк — „Побег“ (повесть для детей). Цена 1 руб. 30 коп. 6) Борис Бездомный — „В дороге“ (стихи). Цена 20 коп. 7) Борис Бездомный — О людях и вещах (стихи). Цена 75 коп. 8) Иосиф Киселев — „Интервью“ (стихи). Цена 95 коп. 9) Иосиф Киселев — „Ступени“ (стихи). Цена 1 руб. 10) С. Радугин — „Алая быль (поэмы). Цена 65 коп. 11) Г. Захаров — „Черноморье“ (стихи). Цена 50 коп.

а также следующие сочинения украинских писателей в переводе на русский язык:

12) И. Микитенко — „Вуркаганы“. Цена 2 руб. 75 коп. 13) А. Голово — „Бурьян“. Цена 1 руб. 25 коп. 14) С. Пилипенко — „Рассказы“. Цена 90 коп.

Эти льготные условия подписки на приложение получают только годовые подписчики журнала.

УСЛОВИЯ ПОДПИСКИ: На год — 7 руб., на 6 мес. — 3 руб. 50 коп., на 3 мес. — 1 руб. 75 коп., на 1 мес. — 60 коп. Отдельный номер 65 коп.

ПОДПИСКУ ПРИНИМАЮТ: Периодсектор Государственного Издательства Украины (г. Харьков, Сергиевская пл., Московские ряды, № 11), уполномоченные периодсектора, филии и магазины ГИУ везде на Украине.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НА 1930 РІК

ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІ ТА КРИТИЧНІ ЖУРНАЛИ:

ЕЖЕМЕСЯЧНИЙ ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖЕСТВЕННИЙ ЖУРНАЛ

КРАСНОЕ СЛОВО

Под редакцией: Г. Багалюка, Якова Городского, М. Доленго, С. Радугина, А. Руттера (отв. редактор)

Единственный литературно-художественный журнал на Украине на русском языке

УСЛОВИЯ ПОДПИСКИ:

На 1 год . . . 7.— коп. | На 3 мес. . . 1.75 коп.
На 6 мес. . . 3.50 коп. | На 1 мес. . . .60 коп.
Цена отдельного номера — 65 коп.

Великий громадсько-політичний і літературно-науковий щомісячний журнал

ЧЕРВОНИЙ ШЛЯХ

Рік видання VIII

За редакцією: В. Затонського (гол. ред.), В. Коряка, М. Куліша, І. Ю. Кулика, С. Пилипенка, А. Хвилі, М. Скрипника, В. Юринця, П. Тичини

Червоний Шлях має постійні відділи:

1. Красне письменство, 2. Нариси мандрівників, 3. Літературно-критичний, 4. Соціально-політичний, 5. Науковий, 6. Образотворче мистецтво, 7. Театр та кіно, 8. Хроніка, 9. Бібліографія.

В журналі беруть участь найвидатніші літературні й наукові сили СРСР, Європи й Америки

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На 1 рік . . . 13.50 коп. | На 3 міс. . . 4.— коп.
На 6 міс. . . 7.— коп. | На 1 міс. . . 1.60 коп.
Окреме число — 1 крб. 80 коп.

ЩОМІСЯЧ. ЖУРНАЛ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ФОРМАЦІЇ МИСТЕЦТВ

НОВА ГЕНЕРАЦІЯ

За редакцією Михайля Семенка

Нова Генерація є єдиним журналом в СРСР, що охоплює всі галузі нового мистецтва і розробляє його в площі універсальної установки на комунізм

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На 1 рік . . . 7.— коп. | На 3 міс. . . 2.— коп.
На 6 міс. . . 3.75 коп. | Окр. число . . 75 коп.

ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНИЙ І МИСТЕЦЬКИЙ ЖУРНАЛ

ЖИТТЯ Й РЕВОЛЮЦІЯ

Рік видання шостий

„Життя й Революція“ подає кращі твори з української та чужоземної літератури; містить критичні огляди поточної української і чужоземної літератури; освітлює питання образотворчого, театрального й кінематографічного мистецтва; відгукується на головніші з політично-економіч. і науково-техн. питань

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На 1 рік . . . 8.— коп. | На 3 міс. . . 2.25 коп.
На 6 міс. . . 4.25 коп. | На 1 міс. . . .65 коп.
Окреме число — 1 крб.

Літературно-художній та критичний щомісячний журнал

ГАРТ

ОРГАН ВСЕУКР. СПІЛКИ ПРОЛЕТАРСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Редагують: І. Кулик, В. Коряк, І. Микитенко, І. Кириленко, С. Щупак

Четвертий рік видання

Містить критичні, публіцистичні та наукові статті з різних питань мистецтва взагалі й літератури зокрема; подає фото з усіх галузей сучасного мистецтва; засновує на своїх сторінках відділ літературних пародій та дружніх шаржів

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На 1 рік . . . 6.— коп. | На 3 міс. . . 1.75 коп.
На 6 міс. . . 3.25 коп. | На 1 міс. . . .65 коп.
Окреме число — 75 коп.

ЛІТЕРАТУРНО-ГРОМАДСЬКИЙ МІСЯЧНИК

ПРОЛІТФРОНТ

ЗА РЕДАКЦІЄЮ:

М. Куліша, І. Сенченка, Ів. Момота, Т. Массенка, Ю. Яновського, Арк. Любченка, П. Панча

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На 1 рік . . . 8.— коп. | На 3 міс. . . 2.30 коп.
На 6 міс. . . 4.50 коп. | Окр. число . . 75 коп.

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ: ПЕРІОДСЕКТОР ДВУ

(м. Харків, Московські ряди, № 11)

КОНТОРИ ТА УПОВНОВАЖЕНІ ПЕРІОДСЕКТОРУ, ФІЛІЇ ТА КНИГАРНІ ДВУ СКРІЗЬ ПО УКРАЇНІ

ПЕРЕДПЛА
ЧУЙТЕ!
ЧИТАЙТЕ!
ПОШИ
РЮЙТЕ!
ЛІТЕРА
ТУРНО
ХУДОЖНІЙ
ТАКРИ
ТИЧНИЙ
ЖУРНАЛ
РІК
ВИДАННЯ
ЧЕТВЕРТИЙ

Г А Р П

ОРГАН ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СПІЛКИ
ПРОЛЕТАРСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ
(В У С П)

РЕДАГУЮТЬ: І. КИРИЛЕНКО, В. КОРЯК, І. КУ-
ЛИК, І. МИКИТЕНКО, Б. КОВА-
ЛЕНКО, Г. ОВЧАРОВ, С. ЩУПАК

СВОЄЧАСНО ЗНАЙОМИТЬ ЧИТАЧА
З НОВИМИ ХУДОЖНИМИ ТВОРАМИ
ПРОЛЕТАРСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ
ТАК УКРАЇНИ І РАДСОЮЗУ, ЯК І
З А К О Р Д О Н У
МІСТИТЬРУНТОВНІ СТАТТІ З ТЕО
РІЇ ЛІТЕРАТУРИ, ДАЄ КРИТИЧНІ
РОЗВІДКИ ПРО СУЧАСНЕ УКРАЇН
СЬКЕ ПИСЬМЕНСТВО, РОЗРОБЛЯЄ
ПИТАННЯ СТИЛЮ ДОБИ, ДАЄ БА

Г А Р Т

ГАТУ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКУ
ХРОНІКУ ТАК РАДЯНСЬКУ, ЯК І
З А К О Р Д О Н У.
ПОВИНЕН БУТИ НАСТОЛЬНИМ ЖУР
НАЛОМ КОЖНОГО РОБІТНИКА
АКТИВІСТА, КОМОСОЛЦЯ,
КУЛЬТРІБІТНИКА І ВЗАГАЛІ КОЖ
НОГО, ХТО ХОЧЕ БУТИ В КУРСІ
СПРАВ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОЛЕТА
Р СЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

П Е Р Е Д П Л А Т А Т А
НА 1 РІК — 6 КРБ., 6 МІС. — 3 КРБ. 25 К., НА 3 МІС. — 1 КРБ. 75 К.
Ц І Н А О К Р Е М О Г О Ч И С Л А 75 К О П.

П Е Р Е Д П Л А Т У П Р И Й М А Є
СЕКТОР ПЕРІОДИКА ДВУ (ХАРКІВ, СЕРГІЙСЬКА ПЛОЩА, МОСКОВСЬКІ РЯДИ, №11), УПОВНО-
ВАЖЕНІ ФІЛІЇ ТА КНИГАРНІ ДВУ, ПОШТОВІ КОНТОРИ ТА ЛІСТОНОШІ ПО ВСІХ МІСТАХ УСРР-

А Д Р Е С А Р Е Д А К Ц І І:
Х А Р К І В, П У Ш К І Н С Ь К А, № 46, ТЕЛ. 57-28